

A MINŐSÉGI IDŐ KONCEPCIÓI ÉS HATÁSA

A szülőkkel töltött idő kapcsolata a kamaszok szubjektív jólétével és iskolai teljesítményével

Az előadás a Nemzeti Kutatási Fejlesztési és Innovációs Hivatal által támogatott kutatási projekt ('Versenyfutás az idővel' NKFIH 120089) és az Új Nemzeti Kiválósági Program (ÚNKP) keretében készült.

Gezler Nikolett, PhD
Kutrovácz Kitti

VERSENYFUTÁS AZ IDŐVEL

KUTATÁSI KÉRDÉSEK

1. Hogyan definiálják, érzékelik és értékelik a közösen töltött időt?
 - Elégedettség
 - Minőségi idő koncepciója
 - Tevékenységek, melyeket minőségi időtöltésnek gondolnak
2. Szülők munka-magánélet egyensúlyának hatása a gyerek eredményességére
3. **Hogyan befolyásolja az együtt töltött idő a gyerek jólétét/eredményességét?**
4. Milyen szülői mediációs stratégiákat alkalmaznak a szülők a képernyő előtt töltött idő befolyásolására?

MÓDSZERTAN

KEVERT MÓDSZERTAN

KVANTITATÍV FÁZIS

KAPCSOLT SZÜLŐ-GYEREK KÉRDŐÍV

- Mintanagyság: 1000 háztartás
- Célcsoport: munkaképes korú magyar szülők és 12-16 év közötti gyermekeik
- Reprezentatív: településtípus, régió és a gyermek kora szerint (+ kvóta a szülői mintára, legalább 40% férfi)
- Módszer: CAPI
- Adatfelvétel: 2017 ősze
- Kérdőív blokkok: **időtöltés**, technológiahasználat, wlb, **jólét**, szülőség (**iskolai eredmény**)

KVALITATÍV FÁZIS

FÉLIG STRUKTURÁLT KAPCSOLT INTERJÚK

- Mintanagyság: 30 háztartás
- Célcsoport: munkaképes korú magyar szülők és 12-16 év közötti gyermekeik
- Módszer: félig strukturált interjúk
- Adatfelvétel: 2019 első féléve

AZ EGYÜTT TÖLTÖTT IDŐ AZ IDŐHIÁNY PERSPEKTÍVÁJÁBÓL MIÉRT KERÜLT ELŐTÉRBE A „MINŐSÉGI IDŐ”?

Munka-magánélet egyensúly, időnyomás/-hiány a növekvő szabadidő ellenére

- ✓ Szülőség mai kulturális modellje (intensive mothering, parenting out of control, paranoid parenting, concerted cultivation, *helicopter parenting*, *tiger mom*): szülői determinizmus, gyerekközpontúság, szakértői tanácsadás, monitorozás - kockázatok, **állandó bevonódás/elérhetőség**
- ✓ Minőségi idő koncepciója 1. reflektál az időhiány problémájára, 2. kapcsolódik a szülőség kulturális elvárásaihoz (eredményesség, szakértői cikkek)

A közösen töltött idő ellentmondásai

- ✓ Növekvő trendek (kisgyermekkor!) vs. szülői elégedetlenség
- ✓ Fókusz elsősorban a kisgyerekeken
- ✓ Gyerek perspektíva hiánya

AZ EGYÜTT TÖLTÖTT IDŐ ÉS A GYEREK EREDMÉNYESSÉGE

- ✓ Szülőség ideál 2 fontos aspektusa: kognitív/szellemi fejlődés, gyerek jóllét
- ✓ **MINŐSÉGI IDŐ** = kognitív képességek fejlesztésével (developmental perspective : educational time use, socializing activities - family time, family meals/high quality care/cultural activities/engaged time)
- ✓ Társadalmi tőke (Coleman 1980)
- ✓ **Társadalmi helyzet (iskolai végzettség)**, nem, családszerkezet, munkaerőpiaci aktivitás
- ✓ Minőségi idő komplexebb megragadása

FÓKUSZÁLT IDŐ

KÉRDÉSEK ÉS HIPOTÉZISEK

1. Hogyan befolyásolja az együtt töltött idő különböző minősége a gyerek jólétét/eredményességét?
2. Milyen különbségek vannak a szülők és gyerekek perspektívái között?

H1: A szülőkkel töltött idő mennyisége nem befolyásolja a gyerek eredményességét.

H2: A minőségi időnek az iskolai eredményességre van pozitív hatása.

H3: A fókuszált idő mindkét eredményességre (jólét és iskolai teljesítmény) pozitív hatással van.

H4: A fókuszált időnek a gyerekek válasza szerint nagyobb hatása van, mint a szülők válasza szerint.

KÖZÖSEN TÖLTÖTT IDŐ ÉS A GYEREK EREDMÉNYESSÉGE

MAGYARÁZÓ VÁLTOZÓK

FÓKUSZÁLT IDŐ

- Főkomponens
- Figyelem + hektikusság
- Gyerek és szülő változó

MINŐSÉGI IDŐ

- Főkomponens
- Közös játék + közös kulturális program + közös sport/kirándulás
- Gyakoriság
- Szülő változó

FÜGGŐ VÁLTOZÓK

SZUBJEKTÍV JÓLÉT

- Főkomponens
- 0-10 skálák
- 12 elégedettség item
- Gyerek változó

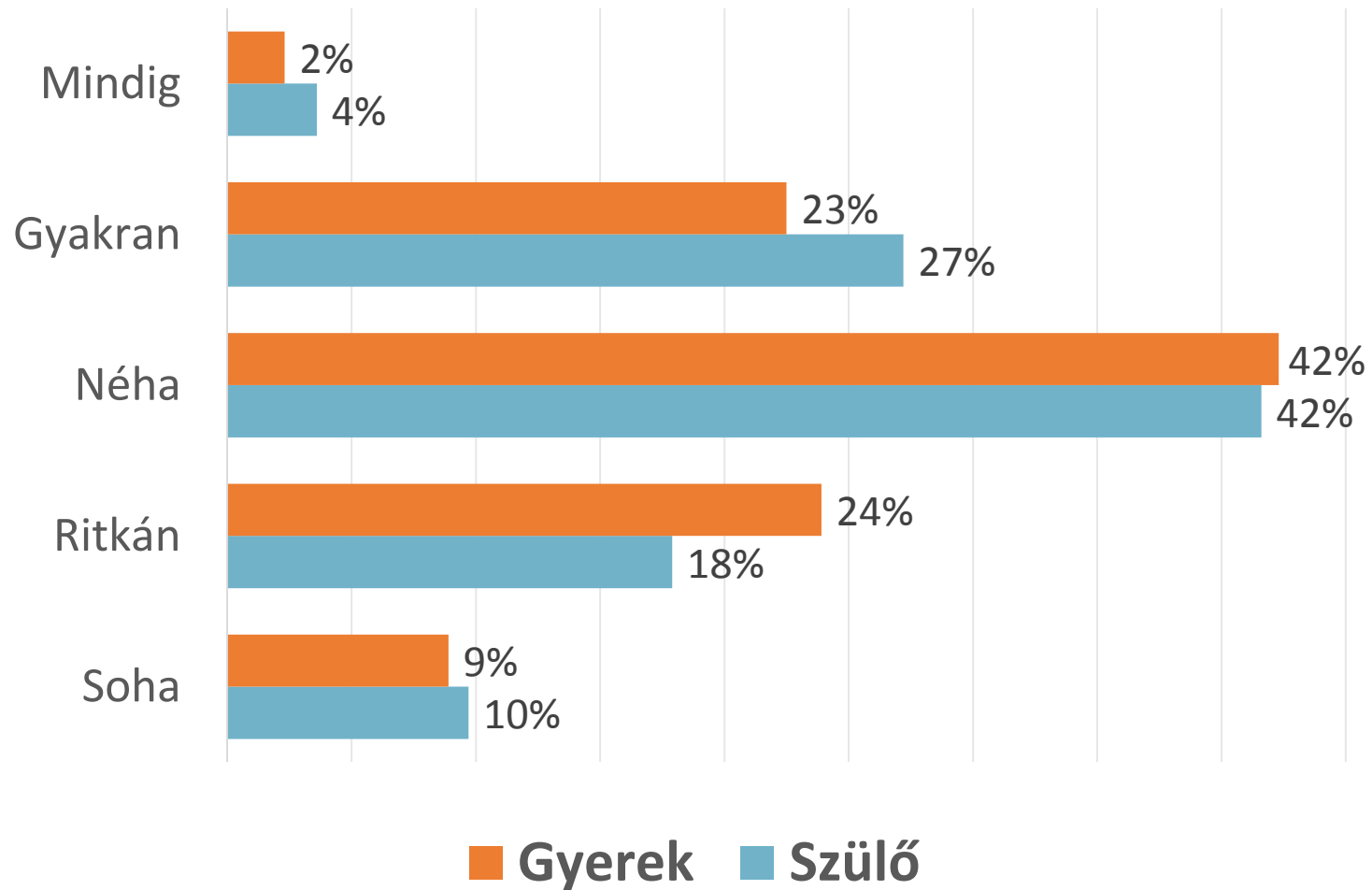

ISKOLAI TELJESÍTMÉNY

- 5 fokú skála
- Év végi osztályzat
- Szülő változó

FÓKUSZÁLT IDŐ: FIGYELEM

*Milyen gyakran fordul elő, hogy a gyermekével közösen töltött idő alatt más köti le a figyelmét?
Milyen gyakran fordul elő, hogy szülőd/gondviselőd nem tud ténylegesen rád figyelni?*

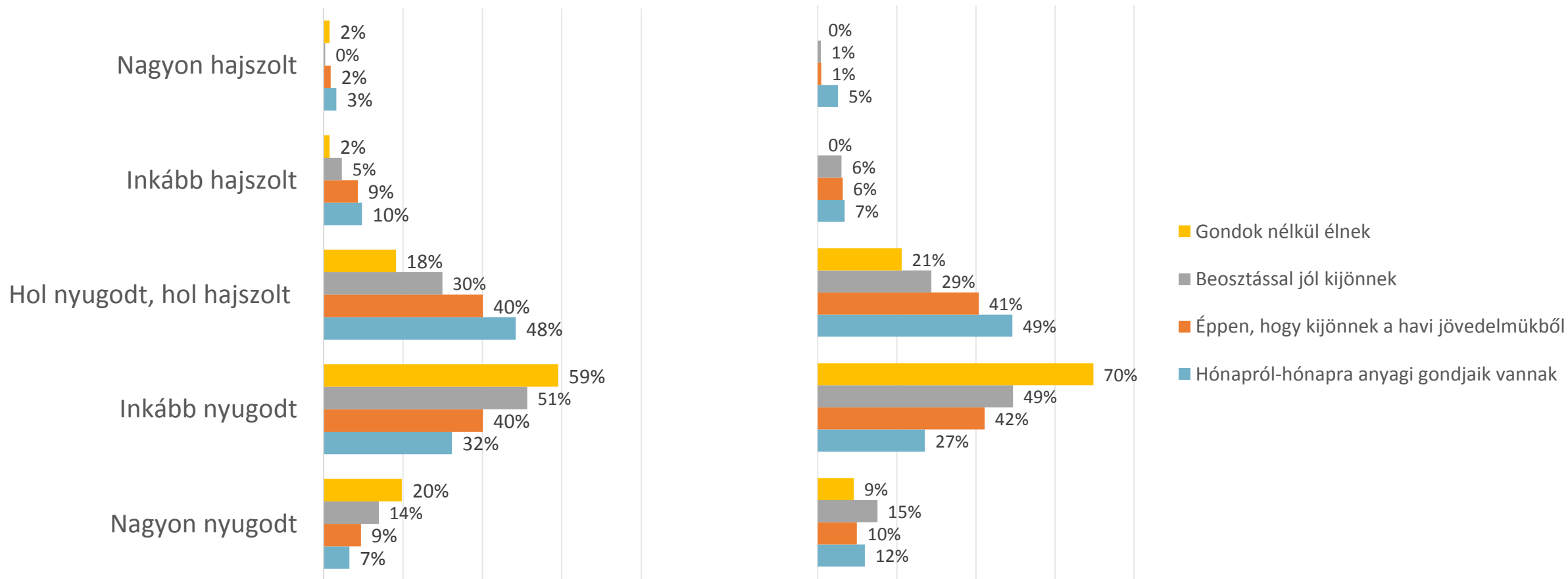
FÓKUSZÁLT IDŐ: HEKTIKUSSÁG szubjektív anyagi helyzet szerint

Hogyan jellemezné a gyermekével töltött időt az elmúlt 3 hónapban általában?

Hogyan jellemeznéd az szülőddel/gondviselőddel töltött időt az elmúlt 3 hónapban általában?

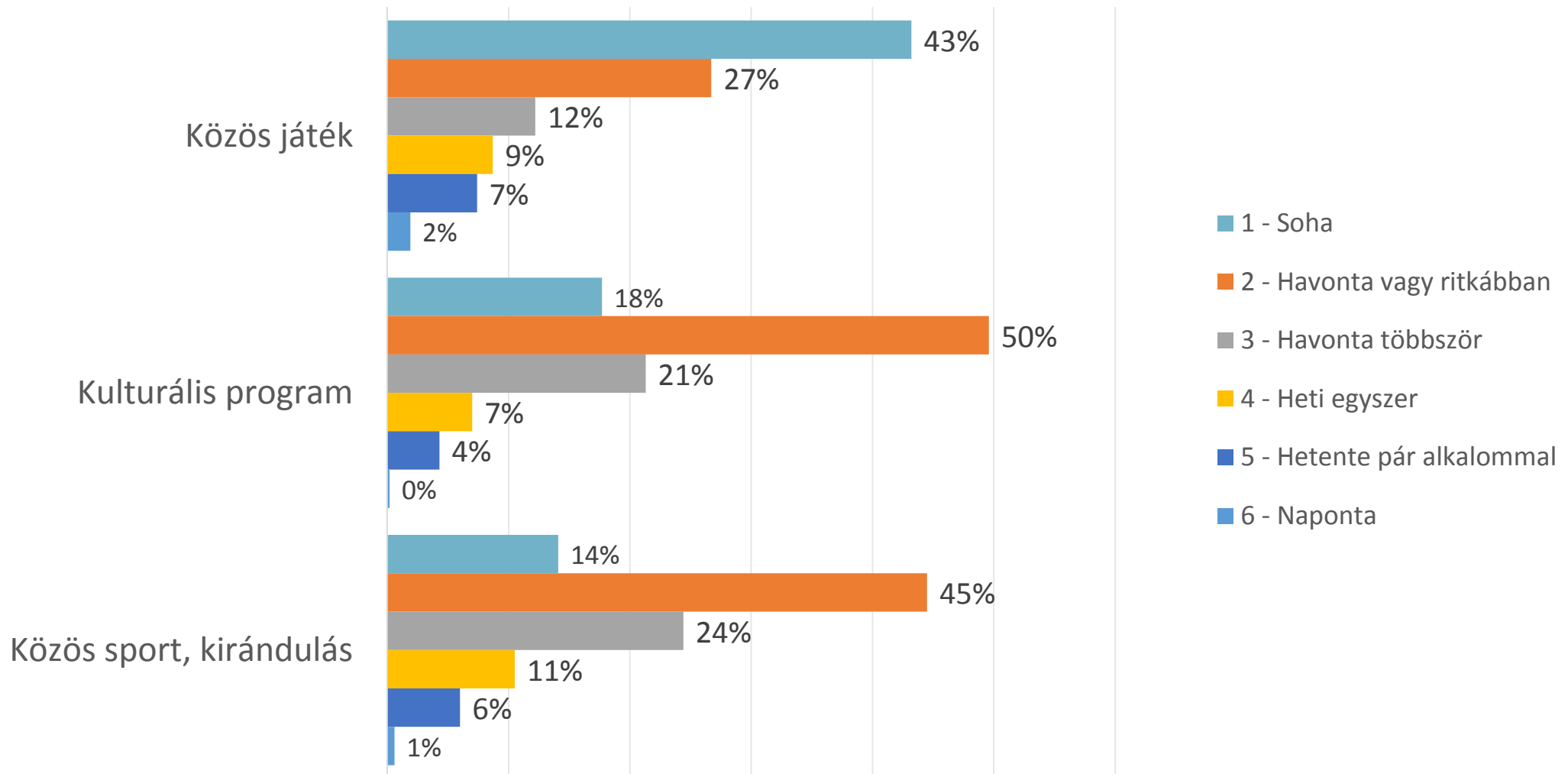
SZÜLŐ

GYEREK

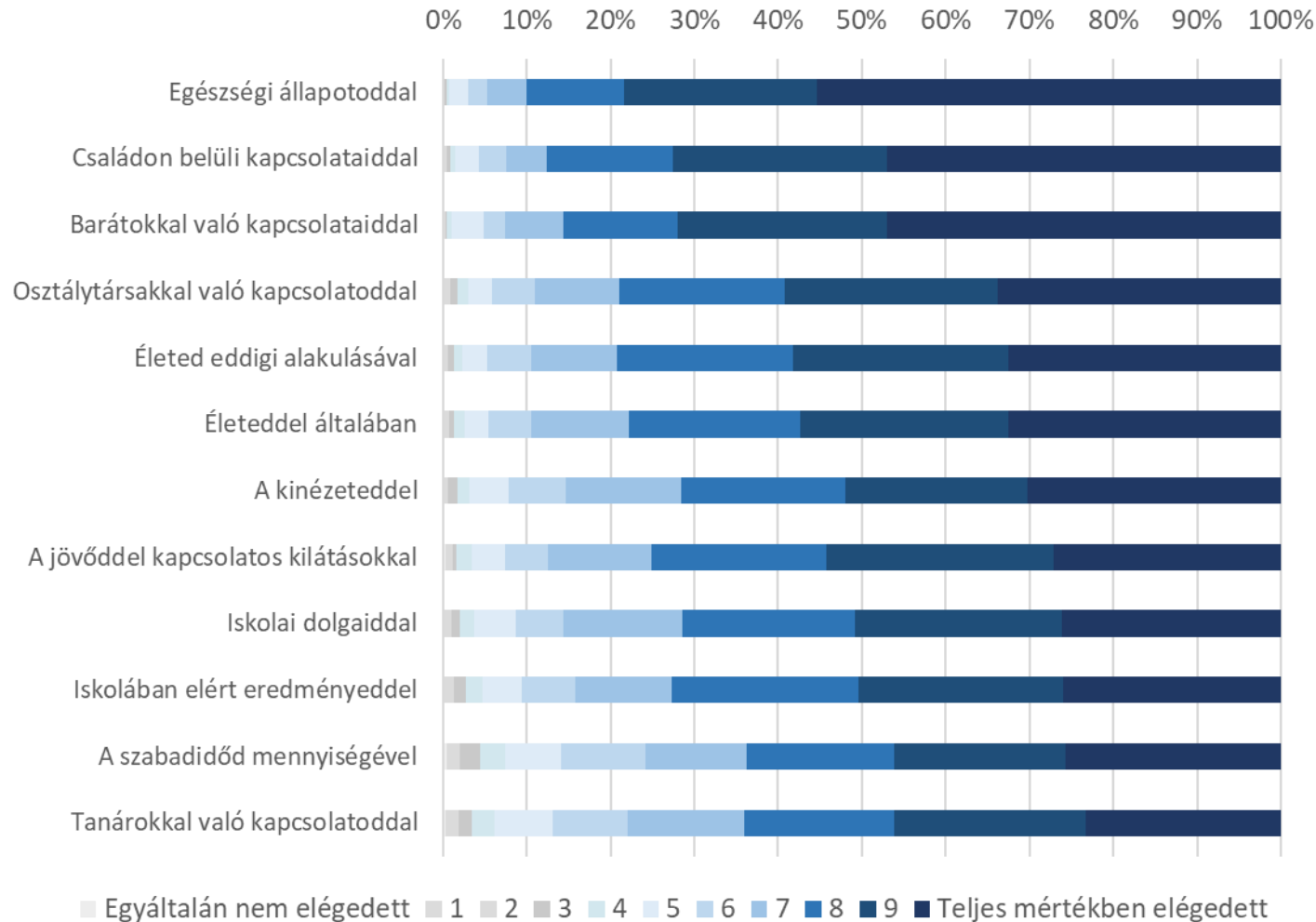
MINŐSÉGI IDŐ

Milyen gyakran végzi a következő tevékenységeket gyermekével közösen?

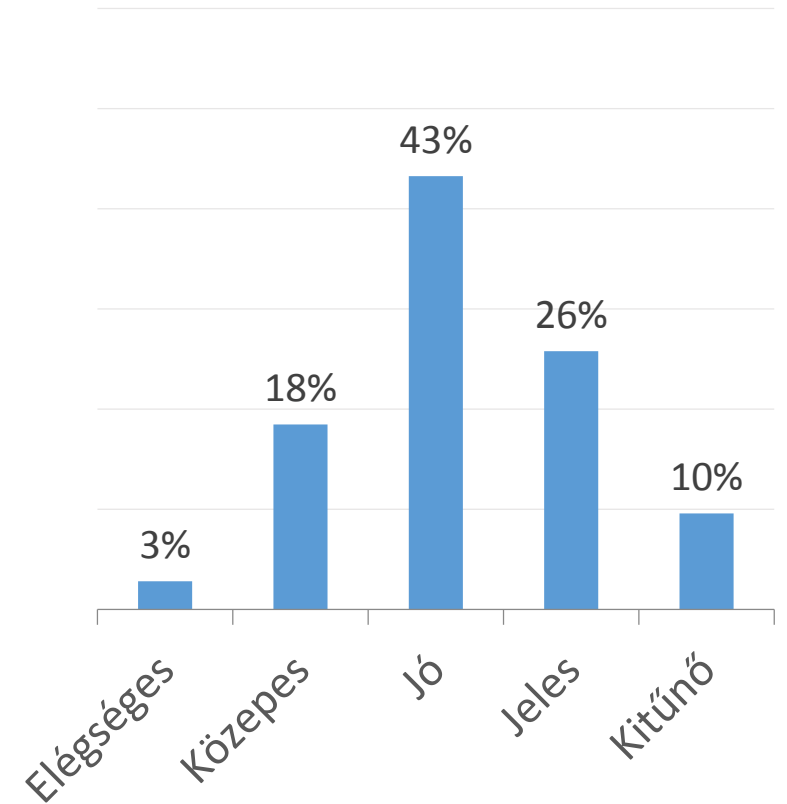

GYEREK EREDMÉNYESSÉGE

*Kérlek, áruld el, hogy mennyire vagy elégedett az életed következő területeivel
Milyen volt gyermeke tavaly évi tanulmányi átlaga?*

ÉV VÉGI OSZTÁLYZAT

IDŐ MENNYISÉGE

Mennyi időt tölt el gyermekével egy átlagos hétköznapon összesen?

Mennyi időt tölt el gyermekével egy átlagos hétvégén összesen?

HÉTKÖZNAP

HÉTVÉGE

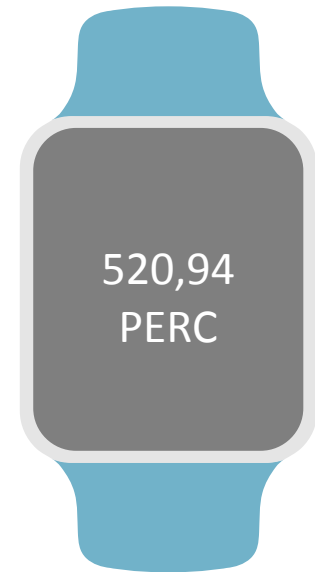
FÉRFI

NŐ

FÉRFI

NŐ

AZ IDŐ HATÁSA AZ ISKOLAI TELJESÍTMÉNYRE

VÁLTOZÓ	1. MODELL		2. MODELL		3. MODELL	
Fókuszált idő – gyerek	-,128***	,035	-,123***	,035	-,144***	,033
Fókuszált idő – szülő	-,020	,035	-,025	,036	,006	,034
Fókuszált idő interakció - gyerek*szülő	-,011	,024	-,010	,024	,003	,023
Minőségi idő	,147***	,030	,144***	,030	,050	,030
Idő mennyiség – hétköznap			,000	,000	,000	,000
Idő mennyiség – hétvége			,000	,000	,000	,000
Gyerek kora					-,091***	,020
Gyerek neme – fiú					-,288***	,057
Szülő neme – férfi					,145*	,059
Foglalkozási státusz – aktív					,140	,105
Foglalkozás – fizikai					-,096	,099
Foglalkozás – szellemi, irodai					-,148	,092
Iskolai végzettség – általános					-1,083***	,138
Iskolai végzettség – szakmunkás					-,511***	,100
Iskolai végzettség – gimnázium					-,326***	,086
Település – község					,119	,091
Település – város					,196*	,089
Település – megyeszékhely					,160	,100
Szubjektív anyagi helyzet – átlagos alatti					-,075	,131
Szubjektív anyagi helyzet – átlagos életszínvonal					-,018	,064
Testvérek száma – egy testvér					,042	,062
Testvérek száma – több testvér					-,034	,094

AZ IDŐ HATÁSA A JÓLÉTRE

VÁLTOZÓ	1. MODELL		2. MODELL		3. MODELL	
Fókuszált idő – gyerek	-,183***	,036	-,178***	,036	-,177***	,035
Fókuszált idő – szülő	-,100**	,037	-,106**	,037	-,099**	,036
Fókuszált idő interakció - gyerek*szülő	-,016	,024	-,014	,024	,015	,024
Minőségi idő	,141***	,031	,138***	,031	,052	,032
Idő mennyiség – hétköznap			,000	,000	,000	,000
Idő mennyiség – hétvége			,000	,000	,000	,000
Gyerek kora					-,104***	,021
Gyerek neme – fiú					-,099	,061
Szülő neme – férfi					,065	,063
Foglalkozási státusz – aktív					,281*	,113
Foglalkozás – fizikai					-,065	,106
Foglalkozás – szellemi, irodai					,052	,098
Iskolai végzettség – általános					-,243	,147
Iskolai végzettség – szakmunkás					-,087	,107
Iskolai végzettség – gimnázium					-,146	,092
Település – község					-,139	,097
Település – város					-,068	,096
Település – megyeszékhely					-,253*	,106
Szubjektív anyagi helyzet – átlagos alatti					-,498***	,139
Szubjektív anyagi helyzet – átlagos életszínvonal					-,241***	,069
Testvérek száma – egy testvér					,140*	,066
Testvérek száma – több testvér					,257*	,101

KONKLÚZIÓ

H1: A szülővel töltött idő mennyisége nem befolyásolja a gyerek eredményességét.

H2: A minőségi időnek az iskolai teljesítményre van pozitív hatása.

H3: A fókuszált idő mindkét eredményességre (jólét és iskolai teljesítmény) pozitív hatással van.

H4: A fókuszált időnek a gyerekek válasza szerint nagyobb hatása van, mint a szülők válasza szerint.

1. Gyerek perspektíva fontossága
2. Percepciók fontossága
3. Minőségi idő koncepció árnyalása

DILEMMÁK

- ✓ Minőségi idő és idő mennyiség megfelelő konceptualizálása
- ✓ Szülő vagy gyerek perspektíva?
- ✓ Interakciós hatások

KINEK VAN HOZZÁFÉRÉSE A FÓKUSZÁLT IDŐHÖZ?

KÖSZÖNJÜK A FIGYELMET!

nikolettgeszler@gmail.com

kitti.kutrovatz@uni-corvinus.hu